

делается вывод о том, что идиоматическая лексика является одним из важнейших средств восприятия языковой картины мира.

Ключевые слова: идиоматическая лексика, межкультурная коммуникация, компаративный анализ, коммуникативная эффективность, фразеологическая семантика, фразеологическая единица.

VASILENKO I. O., STRUTINSKA I. YU. Lexical idiomatika as between the cultural phenomenon.

The subject of the article is such a widespread linguistic phenomenon as lexical study of idioms, the role and importance of this phenomenon for understanding of language as a cultural phenomenon in the context of cross-cultural communication as a cultural phenomenon. The authors of the article analyze such a very controversial concept as “cross-cultural communication”, which may include not only representatives of different countries, but also native speakers, who have different cultural competence. The article deals with theoretical and practical aspects of the present scientific school, and it is concluded that idiomatic vocabulary is one of the most important means of perception of linguistic world.

Keywords: idiomatic language, cross-cultural communication, comparative analysis, communicative effectiveness, phraseological semantics, phraseological unit.

УДК 378.016:81'243

Василишина Н. М.

МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ З МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

У статті розглядаються проблема імплементації міжпредметних зв'язків у процесі вивченні іноземної мови майбутніми фахівцями з міжнародного бізнесу. Зокрема у дослідження розставлені акценти на реалізації культурологічного підходу у навчально-виховному процесі. Проведено аналіз численних досліджень проблеми застосування міжпредметних зв'язків у навчально-виховному процесі. проаналізувавши Зроблено розгляд змісту та структури навчальної програми фахової дисципліни “Іноземна мова спеціальності” з метою виявлення міждисциплінарного зв'язку. У контексті нашого дослідження специфічні вміння міжкультурної комунікації були визначені як частина іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців з міжнародного бізнесу. З метою врахування доробок зарубіжного досвіду у нашому дослідженні однією із елементів специфічних вмінь міжкультурної комунікації є дотримання етики і культури у спілкуванні з іноземцями.

Ключові слова: міжпредметні зв'язки, знання та вміння, міжкультурна комунікація, метод “case study”, іншомовна комунікативна компетентність, етика та культура спілкування, іноземні партнери.

Проблему міжпредметної інтеграції, можна віднести до числа традиційних, що стали вже класичними проблемами педагогіки. Її вивченню присвячені праці Ж. Ж. Руссо, Песталоцці, Л. Н. Толстого, Дж. Дьюї, П. Р. Атутова, С. Я. Батишева, О. Ф. Федорова, В. А. Кондакова, П. Н. Новікова, І. Д. Зверєва, В. Н. Максимової, Н. А. Сорокіна,

П. Г. Кулагіна, В. Т. Фоменка та інших [1]. Проблема раціонального впровадження міжпредметних зв'язків у навчально-виховний процес розроблялася Я. Коменським, Й. Песталоцці, Дж. Локком, А. Дистервеґом, К. Ушинським та ін. У ХХ столітті значний внесок у розвиток її теорії зробили психологи Б. Ананьєв, Є. Кабанова-Меллер, Ю. Самарін, педагоги Ю. Бабанський, І. Зверєв, І. Лернер, В. Максимова, В. Онищук, М. Скаткін. У їхніх працях обґрунтовано погляд на міжпредметні зв'язки як умову систематизації навчального процесу [1].

В. Сухомлинський у книжці “Сто порад вчителю” зазначає: “Про між предметні зв'язки говориться дуже багато. Кожному вчителю потрібно шукати у своєму предметі точки зіткнення з матеріалом інших предметів. Та найбільш глибокі зв'язки – я в цьому твердо переконаний – лежать не скільки в змісті фактичного матеріалу, скільки в характері розумової праці” [4].

Цікавими є і класифікації міжпредметних зв'язків у сучасній педагогіці. Вони представлені в працях Р. Аббасової, Л. Кулагіна, В. Максимової, О. Савченко, М. Сорокіна, С. Тадіяна, В. Федорової [1, 2].

Незважаючи на численні дослідження у проблеми застосування між предметних зв'язків у навчально-виховному процесі, багато питань все ж таки залишаються не розглянутими. Зокрема у науково-педагогічній літературі зовсім не висвітлене розуміння ролі активного впровадження між предметних зв'язків у процес навчання іноземної мови студентів з міжнародного бізнесу. З метою розв'язання вищезазначеного питання нами було поставлене завдання показати реалізацію міжпредметних зв'язків у процесі вивчення іноземної мови студентами з міжнародного бізнесу, що сприятиме підвищенню ефективності формування іншомовної комунікативної компетентності у майбутніх фахівців.

Аналізуючи цикл дисциплін навчального плану майбутніх фахівців напряму підготовки 6.030206 “Міжнародний бізнес”, ми простежили, що навчальна дисципліна “Країнознавство” входить до циклу фундаментальної підготовки майбутніх фахівців з міжнародного бізнесу. Таким чином, згідно робочої навчальної програми завданням вивчення фундаментальної дисципліни “Країнознавство” на першому курсі рівня “бакалавр” є: усвідомлення необхідності знати можливості ринків кожної країни та природно-ресурсну базу іноземного партнера; вміння використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України, враховуючи тенденції і перспективи розвитку міжнародних економічних відносин.

Проте, проаналізувавши зміст та структуру навчальної програми фахової дисципліни “Іноземна мова спеціальності”, нами не був виявлений міждисциплінарний зв'язок з країнознавством, хоча майбутній фахівець з міжнародного бізнесу має володіти знаннями з країнознавчої термінології

для успішної професійно-комунікативної діяльності. Слід зауважити, що професійна діяльність майбутніх фахівців з міжнародного бізнесу також розповсюджується на сферу послуг. Саме тому, вважаємо за доцільне у нашому дослідженні включити до переліку тем сукупність підтем краєзнавчого змісту, а саме: "Подорожування по світу", "Types of holidays. Advantages and disadvantages of package tours", "Hotel", "Destinations", "Відео перегляд – Франція". Таке доповнення зумовлене тим, що майбутні фахівці з міжнародного бізнесу мають володіти не лише професійною термінологією ділової сфери, а й краєзнавчою термінологією, оскільки їхня діяльність спрямована на міжнародне співробітництво.

Таким чином, вивчаючи тему "Сутність маркетингу та його сучасна концепція" (модуль № 1 "Менеджмент та маркетинг"), яка складає 26 годин, доцільно було виділити 10 годин на опанування країнознавчою та туристичною професійною термінологією. Такі внесення, по-перше збагатять та урізноманітнять запас іншомовної професійної термінології, по-друге, розширять світогляд фахівців з міжнародного бізнесу і по-третє, підвищать мотивацію до вивчення навчальної дисципліни "Іноземна мова спеціальності". Тому з метою формування знань професійної іншомовної термінології з бізнесу ми розширили визначену тему "Сутність маркетингу та його сучасна концепція" такою підтемою як "International economic problems" ("Міжнародні економічні проблеми").

Крім того, з метою оптимізації та інтенсифікації навчального процесу оволодіння не лише знаннями, а й вміннями іншомовної професійної мовленнєвої діяльності зі сфери бізнесу, зміст фахової дисципліни "Іноземна мова спеціальності" був доповнений нами такими темами, як: "Socializing with colleagues, entertaining business clients" ("Спілкування з колегами, розважання бізнес клієнтів"), "Cultural differences" ("Культурні відмінності"), "Business perspectives" ("Ділові перспективи") та "Advertising" ("Рекламування"). На наш погляд, саме така сукупність виокремлених нами тем сприятиме ефективності оволодіння вміннями іншомовної професійної мовленнєвої діяльності зі сфери бізнесу, оскільки передбачає занурення майбутнього фахівця з міжнародного бізнесу у іншомовне професійне середовище реальних життєвих ситуацій та ділових питань.

У контексті нашого дослідження специфічні вміння міжкультурної комунікації були визначені як частина іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців з міжнародного бізнесу.

Під специфічними вміннями міжкультурної комунікації ми розуміємо володіння бізнес-етикою, міжнародною діловою культурою спілкування, вмінням ведення переговорів з іноземними партнерами та безумовно навичками невербальної комунікації. Формування відповідних вмінь було реалізацією міжпредметних зв'язків у процесі навчання іноземної мови.

Зупинимось на особливостях вищезазначеної інтеграції. Разом із формуванням всіх чотирьох видів іншомовної мовленнєвої діяльності ми пропонуємо розвивати знання та вміння культури мовлення.

Погоджуємося з думкою В. Сластьоніна, який відзначає важливість культурологічного підходу у формуванні всього змісту освіти, тому що для нього гуманітарна культура є упорядкованою сукупністю загальнолюдських ідей, ціннісних орієнтацій і якостей особистості, універсальних способів пізнання та гуманістичних технологій професійної діяльності [2]. З позицій культурологічного підходу головною метою закладу освіти є створення сприятливих умов для досягнення студентами самототожності через розвиток сутнісних сил і формування особистості в соціокультурному значенні. Виходячи із суті культурологічного підходу, засвоєння гуманітарних навичок організовується викладачем як органічна частина процесу осмислення реальних об'єктів, своїх дій і себе [2].

З метою реалізації культурологічного підходу в професійно-діяльнісному середовищі, ми виокремлюємо перший аспект успішного міжкультурного спілкування, компонентами якого є володіння культурно-етичними навичками та вміннями цього процесу.

При розгляді культури ділового спілкування, яке перебуває у постійному зв'язку з іншомовним мовленням, слід зазначити, що культура мовлення майбутнього фахівця міжнародних відносин передбачає: знання норм літературної мови та вміння добирати точні й доречні в конкретній мовній ситуації. Крім того, формулюючи висловлювання, майбутні фахівці з міжнародних відносин мають дотримуватися основних ознак культури мовлення [3]. Першою ознакою є змістовність, яка полягає у вмінні продумувати текст й основну думку висловлювання; розкривати їх повно: матеріал підпорядкувати темі й основній думці; говорити й писати лише те, що добре відомо; не говорити й не писати зайвого; добирати матеріал, якого не вистачає.

Другою ознакою є правильність і чистота, зміст якої полягає у дотриманні норм літературної мови; в усному висловлюванні – орфоепічних, лексичних, фразеологічних, словотворчих, граматичних, стилістичних. У писемному – лексичних, фразеологічних, словотворчих, граматичних, стилістичних, орфографічних і пунктуаційних. Третьою ознакою є точність, сутність якої полягає у вмінні добирати слова і будувати речення так, щоб найточніше передати зміст висловлювання; прагнути, щоб зміст сказаного або написаного був переданий точно, зрозуміло [3].

Четвертою виступає доречність (доцільність), сутність якої зосереджується у врахуванні кому адресовано висловлювання, як воно буде сприйняте, при яких обставинах відбувається спілкування. Сьомою є виразність і образність, особливістю якої є вміння використовувати

порівняння з метою перетворення мовлення на цікаве, зрозуміле, таке, що запам'ятовується [3, 5].

У нашому дослідженні однією із елементів специфічних вмінь міжкультурної комунікації є дотримання етики і культури у спілкуванні з іноземцями. Це пов'язано з тим, що по-перше, слід зважати на те, що люди виростають в умовах різних національних культур [3]. Відмінності культур можуть бути досить істотними і стосуватися певних елементів спілкування : мови, правил етикету (норм спілкування, прийнятих у різних країнах чи суспільних групах), стереотипів поведінки, значення певних форм невербального спілкування; по-друге, треба враховувати, що в Україні тривалий час контакти реалізовувались, як правило, на державному, офіційному рівні. Створення спільних підприємств, ділові поїздки за кордон, широкий спектр міжнародних ділових зустрічей і переговорів потребує знання особливостей ділового спілкування із зарубіжними партнерами, широким загалом підприємців і ділових людей [5].

Враховуючи те, що під час аналізу освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми майбутніх фахівців з міжнародного бізнесу нами було оновлено зміст фахової дисципліни "Іноземна мова спеціальності" темою "Socializing with colleagues, entertaining business clients" ("Спілкування з колегами, розважання бізнес клієнтів"), ми застосовували методи Сократичної бесіди та обговорення певної проблемної ситуації з метою реалізації міжпредметних зв'язків у процесі формування вмінь іншомовної професійної мовленнєвої діяльності [5].

Таким чином, отримані результати володіння іноземною мовою студентами з міжнародного бізнесу засвідчили ефективність застосування міжпредметних зв'язків у навчально-виховному процесі. Результативність і їхня позитивна роль підтверджується: підвищенням рівня внутрішньої мотивації студента, розвитком самостійності іншомовних висловлювань, забезпечення пізнавального інтересу, активності, креативності, культури мовлення.

Підсумовуючи, зазначимо, що ми розкрили лише деякі аспекти практичної реалізації міжпредметних зв'язків у процесі вивчення іноземної мови майбутніми фахівцями з міжнародного бізнесу. Перспективою подальшого дослідження вважаємо висвітлення ролі міжпредметних зв'язків у формуванні знань та вмінь професійної комунікативної діяльності майбутнього фахівця у сфері права.

Використана література:

1. *Галуша А. В.* Міжпредметні зв'язки як чинник оптимізації процесу навчання [Електронний ресурс] / А. В. Галуша. – Режим доступу : <http://intkonf.org/galusha-av-mizhpredmetni-zvyazki-yak-chinnik-optimizat-siyiprotsesu-navchannya/>.

2. Гришаева Е. Б. Английский язык : межкультурная коммуникация. Версия 1.0 [Электронный ресурс] : практикум / Е. Б. Гришаева, Р. А. Свиридон. – 1 Мб. – Красноярск : ИПК СФУ, 2008. – 146 с.
3. Олійник О. Ділове спілкування : навчальний посібник / О. Олійник. – Красноармійськ : КІДонНТУ, 2009. – 380 с.
4. Сухомлинський В. О. Сто порад вчителю / В. О. Сухомлинський. – К., 1984. – С. 44 .
5. Geoff Petty. Teaching today. Practical guide / Geoff Petty. – United Kingdom : Cheltenham gl53 7th, 2009. – 605 p.

References :

1. Halusha A. V. Mizhpredmetni zviazky yak chynnyk optymizatsii protsesu navchannia [Elektronnyi resurs] / A. V. Halusha. – Rezhym dostupu : <http://intkonf.org/galusha-av-mizhpredmetni-zvyazki-yak-chinnik-optimizat-siyiprotsesu-navchannia/>.
2. Grishaeva Ye. B. Angliyskiy yazyk : mezhkulturnaya kommunikatsiya. Versiya 1.0 [Elektronnyy resurs] : praktikum / Ye. B. Grishaeva, R. A. Sviridon. – 1 Mb. – Krasnoyarsk : IPK SFU, 2008. – 146 s.
3. Oliinyk O. Dilove spilkuvannia : navchalnyi posibnyk / O. Oliinyk. – Krasnoarmiisk : KIIDonNTU, 2009. – 380 s.
4. Sukhomlynskyi V. O. Sto porad vchyteliu. – K., 1984. – S. 44 .
5. Geoff Petty. Teaching today. Practical guide / Geoff Petty. – United Kingdom : Cheltenham gl53 7th, 2009. – 605 p.

ВАСИЛИШИНА Н. М. Межпредметные связи в процессе обучения иностранному языку студентов по международному бизнесу.

В статье рассматривается проблема имплементации межпредметных связей в процессе изучения иностранного языка будущими специалистами по международному бизнесу. В частности в исследование расставлены акценты на реализации культурологического подхода в учебно-воспитательном процессе. Проведен анализ многочисленных исследований проблемы применения межпредметных связей в учебно-воспитательном процессе. Сделано рассмотрение содержания и структуры учебной программы профессиональной дисциплины “Иностранный язык специальности” с целью выявления междисциплинарных связей. В контексте нашего исследования специфические умения межкультурной коммуникации были определены как часть иноязычной коммуникативной компетентности будущих специалистов по международному бизнесу. С целью учета доработок зарубежного опыта в нашем исследовании одним из элементов специфических умений межкультурной коммуникации является соблюдение этики и культуры в общении с иностранцами.

Ключевые слова: межпредметные связи, знания и умения, межкультурная коммуникация, метод “case study”, иноязычная коммуникативная компетентность, этика и культура общения, иностранные партнеры.

VASYLYSHYNA N. M. Interdisciplinary connections in the process of foreign language tutoring to international business students.

The article deals with the problem of implementing interdisciplinary connections in the process of learning a foreign language to future international business specialists. Specifically, the study placed emphasis on implementing cultural approach in the educational process. The analysis of numerous studies on the use of interdisciplinary connections in the educational process was conducted. The consideration of the content and structure of professional discipline “Foreign language of specialty” curriculum was made in order to identify interdisciplinary connections. In the context of our study specific intercultural communication skills have been identified as a part of the foreign language communicative competence of specialists in international business. To take into account significant benefits of international experience in this study one of the elements of the specific skills of intercultural communication is ethical and cultural implication in communication with foreigners.

Keywords: interdisciplinary communication, knowledge and skills, intercultural communication, the method of "case study", foreign language communicative competence, ethics and culture of communication, foreign partners.

УДК 378 :[37.013+78]

Економова О. С.

ПРОФЕСІЙНА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В МЕЖАХ ФАХОВОЇ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті розглянуто проблему самореалізації особистості педагога-музиканта в сучасному навчально-виховному процесі. Окреслено шляхи професійного самовдосконалення важливих його якостей. Здійснено аналіз факторів, що сприяють професійно-творчій самореалізації викладача в умовах особистісно орієнтованого виховання. З'ясовано визначення понять професійної самоорганізації та компетентності особистості. Визначена взаємозалежність особистостей процесу фахової підготовки майбутніх вчителів музики та наявності в них умінь професійної самоорганізації. Розкривається сутність та значення педагогізації навчального процесу як вагомого чинника формування творчої особистості майбутнього вчителя.

Ключові слова: самореалізація, особистісно-смілова спрямованість, музичне навчання, професійне самовдосконалення, компетентність, компетентнісний підхід в освіті.

Стрімкі зміни соціальних умов життя в сучасній Україні породжують і нові проблеми розвитку духовної культури, важливою складовою якої є мистецтво. Мистецтво стимулює духовний та інтелектуальний розвиток особистості, зміцнює її морально-етичні якості, гармонізує соціальні відносини. Воно має надзвичайно важливе значення у розкритті творчого потенціалу й ідеалів людини, бере участь у формуванні її цілісного світогляду. Серед інших різновидів мистецтва музика займає особливе місце. Отож не дивно, що вплив музики на становлення особистості, перш за все молоді, величезний, а тому й проблеми формування її музичної культури завжди актуальні. Сучасне життя зумовлює необхідність пошуків нових підходів до виховання духовно багатого і здатного до творчої діяльності підростаючого покоління. Ефективним шляхом до оволодіння педагогічною майстерністю, творчістю є професійне самовиховання та самовдосконалення особистості.

Історично склалось так, що педагогічна діяльність невідокремлена від будь-яких музичних професій – виконавця, диригента, композитора, музикознавця. Тому вона є одною з невід'ємних частин підготовки музиканта. Системі професійної підготовки належить значна роль у формуванні основ професіоналізму музиканта-педагога, який забезпечить